

іноземної держави, якщо можливість застосування законодавства іноземної держави передбачена відповідними міжнародними договорами та до запиту долучено витяги відповідних норм законодавства запитуючої сторони, крім того така можливість визначена у ч. 1 ст. 8 Конвенції про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах 1993 р.

Слідчі дії, які потребують спеціального дозволу за загальним правилом КПК, проводяться на підставі дозволу слідчого судді, суду. З метою отримання вказаного дозволу слідчий повинен надати відповідне клопотання, погоджене прокурором, і відповідно до ч.6 ст.132. ч. 3 ст. 234, ч.2 ст. 248 КПК надати витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, у рамках якого подається клопотання. Але, оскільки відомості про вчинене на території іноземної держави кримінальне правопорушення до ЄРДР не вносяться, звернення до суду із таким клопотанням є проблематичним. А тому є необхідність внесення відповідних змін до чинного КПК України.

Як підсумок, слід зазначити, що особливості доказування у кримінальному провадженні у рамках міжнародної правової допомоги пов'язані з територіальною віддаленістю місця проведення таких заходів за межами держави, яка таке проведення ініціювала та іншою юрисдикцією суб'єктів їх проведення, а тому дані, які здобуті у рамках міжнародної правової допомоги не потребують легалізації і визнаються судом України допустимими, якщо під час їх отримання не було порушено засади справедливого судочинства, права людини і основоположні свободи.

Список використаних джерел:

1. Конституція України, 1996 р.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 290 с.
3. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах 1959 р.
4. Європейська конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах 1993 р.
5. Конвенція ООН проти корупції 2003 р.
6. Особливості формування доказів та доказування в кримінальному судочинстві України / В.І. Фариник. – Х.: Фактор, 2013. – 96с.

Христова Ю.В.

кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри теорії та історії держави
і права Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОВЕДЕННЯ ОБСТЕЖЕННЯ ЖИТЛА
ЧИ ІНШОГО ВОЛОДІННЯ ОСОБИ ДО ПОСТАНОВЛЕННЯ
УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ**

Реформування системи кримінальної юстиції у напрямі подальшої демократизації, забезпечення верховенства права, гуманізації, посилення

захисту прав і свобод людини обумовлено докорінними змінами в соціально-політичних та інших умовах життя суспільства і держави на нинішньому етапі розвитку України відповідно до вимог міжнародних правових актів і зобов'язань нашої держави перед європейським та світовим співтовариством.

Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [1] (далі - КПК) покликаний удосконалити правове регулювання у сфері кримінального судочинства. Проте, у зв'язку зі зміною процесуального порядку досудового розслідування кримінальних правопорушень виникають протиріччя щодо співвідношення норм кримінально-процесуального та конституційного законодавства України.

Дослідженню проблем реформування кримінальної юстиції в Україні присвячені праці О.М. Бандурки [2], С.О. Бандурки [3], О.А. Банчука [4], В.О. Боняк [5], В.О. Глушкова [6], Грошевий Ю.М. [7], Л.М. Лобойка [8], В.В. Речицького [9], Сліпченка В.І. [10] та інших. Зазначені науковці зробили вагомий внесок у дослідження вказаної проблематики. В той же час, питанню регулювання процесуального порядку проведення обстеження житла чи іншого володіння особи до постановлення ухвали слідчого судді в науковій літературі приділено недостатньо уваги, що обумовило актуальність теми даного дослідження.

У КПК України істотних змін зазнала система слідчих дій, до числа яких законодавець увів негласні слідчі (розшукові) дії, які за походженням є оперативно-розшуковими заходами. Так, у главі 21 КПК закріплено вичерпний перелік негласних слідчих (розшукових) дій, серед яких і обстеження житла чи іншого володіння особи (ст. 267)[1].

На нашу думку, запровадження у КПК негласних слідчих (розшукових) дій у редакції, передбаченій главою 21 проекту КПК, є не зовсім обґрунтованим та корисним, оскільки держава, по суті, втручається в приватне життя людини. Це, в свою чергу, обумовило потребу проаналізувати положення ст.267 КПК України на предмет її відповідності чинній Конституції України та європейським стандартам захисту прав і свобод людини.

Так, згідно з ч. 1 ст. 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі - Конвенція) кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції [11]. У ст. 8 Конвенції зазначається, що кожен має право на повагу до житла, а не право на його недоторканність (що має місце у Конституції України). Слово «повага», що використовується у ст. 8 Конвенції, вказує на заборону держави втручатися у здійснення цього права, а також покладення на державу обов'язку забезпечити дотримання права на повагу до житла за допомогою національного законодавства.

Умови правомірного обмеження права на недоторканність житла відображені в ст. 30 Конституції України. Зокрема, не допускається

проникнення до житла чи до іншого володіння особи, проведення в них огляду чи обшуку інакше як за вмотивованим рішенням суду. Винятковими визнаються «невідкладні випадки, пов'язані із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину» [12].

Всупереч Основному Закону України КПК допускає можливість розпочати проведення будь-якої негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді «у виняткових невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та запобіганням вчиненню тяжкого або особливо тяжкого злочину, передбаченого розділами I, II, VI, VII (статті 201 та 209), IX, XIII, XIV, XV, XVII Особливої частини Кримінального кодексу України» (ст. 250) [1].

Таким чином у КПК України знайшли відображення багато позитивних змін щодо удосконалення правового регулювання у сфері кримінального судочинства. Однак він не позбавлений низки концептуальних невідповідностей Конституції України, які мають бути усунені шляхом внесення відповідних змін до його тексту. Зокрема, потребують приведення у відповідність до Конституції України положення статті 250 КПК «Проведення негласної слідчої (розшукової) дії до постановлення ухвали слідчого судді».

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» станом на 01 червня 2012 року: (відповідає офіц. текстові) – К.: Алерта, 2012. – 304 с.
2. Бандурка А. М. Новый Уголовно-процессуальный кодекс более европейский (Основные изменения) / А. М. Бандурка // Городской дозор. – 2 сентября 2012 г.
3. Бандурка С. О. Процесуальні повноваження органу дізнання / С. О. Бандурка // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 50–53.
4. Банчук О. А. 5 недоліків проекту нового Кримінально-процесуального кодексу / О. А. Банчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://tyzhden.ua/Politics/40984>.
5. Боняк В. О. Щодо відповідності проекту Кримінального процесуального кодексу України Основному закону / В. О. Боняк // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – №1. – С.61–68.
6. Глушков В. О. Актуалізація проблеми вдосконалення законодавства України про оперативно-розшукову діяльність / В. О. Глушков // «Вісник Вищої ради юстиції». – 2011. – № 2 (6). – С. 42–50
7. Грошевий Ю. М. Шляхи вдосконалення судоустрою та судочинства України / Ю. М. Грошевий // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: Збірник наукових праць. – 2009. – № 4. – С. 193–203.
8. Лобойко Л. М. Реформування кримінально-процесуального законодавства в Україні (2006–2011 роки). Частина 1. Загальні положення і досудове провадження : Монографія. – К.: Істина, 2012. – 288 с.
9. Речицький В. В. Висновок щодо відповідності положень проекту Кримінально-процесуального кодексу України вимогам чинної конституції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://khp.org/index.php?id=1330943011>.
10. Сліпченко В. І. Перспективи реформування оперативно-розшукової діяльності (в контексті розробки нового КПК України) / В. І. Сліпченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://corp.lguvd.lg.ua/d120108.html>.
11. Конвенція про захист прав і основоположних свобод людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004. 10.
12. Конституція України : станом на 1 січн. 2010 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. Вид-во, 2010. – 62 с. – (Бібліотека офіційних видань).